

Република Србија – АП Војводина
Предшколска установа “Срећно дете”

Број: 01-1160

Датум: 1.9.2023.

Нови Кнежевац

Краља Петра I Карађорђевића 4

тел/факс: 0230/81-665

e-mail: vrticnk@gmail.com

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Нови Кнежевац, август 2022.

Садржај

I Основна полазишта за израду предшколског програма.....	3
II Циљеви и принципи делатности предшколског васпитања и образовања...3	
1. Уводне напомене.....	4
2. „Лична карта“ вртића.....	4
3. Мисија и визија наше установе.....	6
4. Врсте боравка.....	6
5. Радно време.....	6
6. Вртић и његово окружење.....	7
7. Кадровски капацитет.....	7
8. Понуда програма и услуга.....	7
9. Нове основе програма „Године узлета“	8
III Посебни програми.....	18
IV Сарадња са породицом.....	19
1. План сарадње са породицом.....	19
V Сарадња са локалном заједницом.....	20
1. Сарадња са основном школом.....	21
2. Сарадња са Музичком школом.....	21
3. Сарадња са Центром за пружање услуга социјалне заштите.....	21
4. Сарадња са локалном самоуправом Нови Кнежевац и месним заједницама у насељеним местима.....	21
VI Праћење и вредновање остваривања предшколског програма.....	21
VII Протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања.....	22
VIII Програм исхране.....	22
IX Програм превентивно-здравствене заштите.....	23

I Основна полазишта за израду предшколског програма:

- § Закон о основама система образовања и васпитања
- § Закон о предшколском васпитању и образовању
- § Нове основе предшколског програма „Године узлета“
- § Специфичности локалне заједнице
- § Потребе и интересовања породице и деце
- § Могућности предшколске установе

II Циљеви и принципи делатности предшколског васпитања и образовања

Општи циљеви Основа програма

- да сва деца предшколског узраста, кроз подршку њиховој добробити, имају једнаке могућности за учење и развој;
- да учешћем у програмима деца имају прилике и могућности да буду срећна, да се осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења и уважавања, блискости и пријатељство;
- да деца развијају диспозиције за целоживотно учење као што су отвореност, радозналост, отпорност (резилијентност), рефлексивност, истрајност, поверење у себе као способног „ученика“ и позитивни лични и социјални идентитет, чиме се постављају темељи развијања образовних компетенција;
- да деца учешћем у програмима имају прилике да упознају, истражују и преиспитују различита подручја људског сазнања и делања, различите продукте културе и начине грађења и изражавања значења;
- да породице имају могућности и прилике да бирају, активно учествују у васпитању и образовању своје деце на јавном плану, да освесте своје потребе и капацитете и развијају родитељске компетенције;
- да васпитачи, сестре-васпитачи, стручни сарадници и сарадници, стручњаци из различитих области и други практичари имају прилику да испоље своју аутономију, креативност и професионалност као и проактивно заступање интереса деце и породица;
- да дечји вртић и друга окружења у локалној заједници (школа, центри културе, спорта и рекреације, отворени простори, друге институције локалне средине) постану простори заједничког учешћа деце и одраслих у учењу и грађењу смисла, кроз дијалог и узајамну подршку;
- да се васпитачи, стручни сарадници и стручњаци других профила, истраживачи, носиоци образовне политике и сви који се баве предшколским васпитањем и образовањем повезују у истраживачку заједницу која кроз истраживања и узајамну подршку гради квалитет предшколског васпитања и образовања.
 - Добробит детета подразумева:
 - Успешно персонално и интерперсонално функционисање и испољавање и култивисање људских потенцијала за развој и напредак.

1. Уводне напомене

Организовано збрињавање деце у новокнежевачкој општини датира с краја деветнаестог века, када је **1894.** отворено прво државно забавиште у Новом Кнежевцу. Похађало га је **80** деце, од 3 до 6 година старости.

Настава се одржавала на мађарском језику у једној васпитној групи. Са децом су радиле једна забавиља и једна дадиља.

Почетком двадесетог века отворена су још два забавишта (у Обилићеву и у Ђали).

После Другог светског рата организовани рад са децом предшколског узраста добија све веће размере, почиње се и са организовањем целодневног боравака.

Забавишта су једно време била самосталне установе, затим је од 1973. године предшколска установа била у склопу основне школе. Поново, као самостална, предшколска установа “Срећно дете” ради од 1993. године до данас.

2. “Лична карта” вртића

Предшколска установа “Срећно дете“ Нови Кнежевац организује рад са децом предшколског узраста на територији целе општине. Установу чини пет огранака, од чега два у седишту општине, а три у околним насељеним местима.

Радне 2023/2024. године у вртић је уписано **282** деце узраста од једне до седам година. Деца су распоређена у **18** васпитних група.

Број деце по групама не прелази нормативним актом предвиђен број, што даје могућност за квалитетнији рад са децом, бољу комуникацију и приснију атмосферу, сличнију породичној, у којој васпитач може несметано да се посвети сваком детету.

Највећи објекат установе је централни објекат. Налази се у центру Новог Кнежевца и из дворишта је спојен са градским парком. Априла 2020. године захваљујући локалној самоуправи објекат је ограђен и тиме добио сопствено двориште. У њему је тренутно смештено 9 васпитних група. Објекат је изграђен 1976. године и има организован целодневни и полудневни боравак, салу за физичко васпитање, кухињу за припрему топлог obroка, као и стручну и административно-рачуноводствену службу.

Просторије за извођење васпитно-образовног рада су опремљене одговарајућим намештајем и опремом за рад, прилагођене потребама и узрасту деце у складу са новим ОП. Сваке године се ради на обнављању и богаћењу стручне литературе, материјала и очигледних средстава, у складу са финансијским могућностима установе.

група	целодневни боравак		полудневни боравак		језик на ком се изводи ВО рад	укупно	
	бр. група	бр. деце	бр. група	бр. деце		бр. група	бр. деце
млађа	2	41	-	2	српски	2	43
средња	2	28	-	4	српски	2	32
старија	2	43	-	3	српски	2	46
ППГ	2	39	-	9	српски	2	48
Мешовита са ППП	1	10	-	2	мађарски	1	12
укупно	9	161	-	20		9	181

Објекат у Обилићеву је реновиран и почео са радом јануара 2022.год. У њему су смештене четири јаслене групе (две млађе и две старије). Осим четири радне собе, садржи једну чајну кухињу за издавање и сервирање доручка, ужине и топлог obroка. Двориште је опремљено новим справама.

група	целодневни боравак		језик на ком се изводи ВО рад
	бр. група	бр. деце	
млађа	2	22	српски
старија	2	25	српски
укупно	4	47	

Мали број уписане деце и финансијска неисплативост су утицали да се објекти у Подлокању и Мајдану ставе ван употребе 2013/2014.године, односно 2016/2017г. Деца из ових објеката предшколску установу похађају у објекту у Банатском Аранђелову.

Објекат у Српском Крстуру такође је наменски грађен (монтажна “Марлес” зграда). То је леп, светао и врло пријатан вртић. У њему је смештена једна васпитна група. Собни намештај је очуван. Санитарни чвор је, као и у два претходно описана објекта, прилагођен деčјим потребама и реновиран. Кухиња је такође реновирана донацијом локалне самоуправе. Двориште је пространо, опремљено и ограђено.

С Р П С К И К Р С Т У Р							
узраст деце	полудневни боравак		припремни предшк. програм		језик на коме се изводи ВО рад	укупно	
	група	деце	група	деце		група	деце
мешовита/ пнг	1	21	-	8	српски	1	21
Укупно	1	21	-	8		1	21

Установа има три васпитне групе у склопу зграде основне школе “Јован Јовановић Змај у Банатском Аранђелову и једну у Ђали. Зграда школе у Банатском Аранђелову је реконструисана 2019. године.

БАНАТСКО АРАНЂЕЛОВО					
узраст деце	полудневни боравак		језик на коме се изводи ВО рад	укупно	
	група	деце		група	деце
припремни предшколски	1	5	српски	1	5
мешовита на српском језику	1	15	српски	1	15
мешовити на мађарском језику	1	4	мађарски	1	4
укупно	3	24		3	24

БАЛА							
узраст деце	полудневни боравак		припремни предшк. програм		језик на коме се изводи в.о. рад	укупно	
	група	деце	група	деце		група	деце
мешовита/ ппг	1	9	-	4	српски	1	9
Укупно	1	9	-	4		1	9

3. Мисија и визија наше установе

Ми смо васпитно-образовна институција чија је главна мисија да стварамо и обезбеђујемо повољну физичку и социјалну средину која ће подстицајно деловати на укупан психофизички развој деце, уз бригу о њиховом васпитању, образовању, нези, здравственој и социјалној заштити. Истовремено пружајући породици помоћ у вршењу родитељске улоге, уз међусобну и узајамну подршку, разумевање и помоћ.

Желимо да постанемо установа у којој се задовољавају потребе и интереси сваког појединачног детета, уз неговање различитости, индивидуалности, самопоштовања у подстицајној, безбедној, квалитетној и богатој васпитно-образовној средини, уз примењивање активних облика и метода рада, понуду додатних програма, у атмосфери позитивне, професионалне комуникације, као и компетентних запослених, уз активно учешће родитеља у васпитно-образовном раду. Тежимо да постанемо установа у којој владају колегијалност, професионализам, тимски рад и која је отворена за иновације и промене.

4. Врсте боравка

Врсте боравка су:

- целодневни (само у објектима у Новом Кнежевцу)
- полудневни (у свим објектима)

Збрињавање деце јасленог узраста обезбеђено је у четири васпитне групе (две млађе јаслене за децу узраста 1-2 године и две старије јаслене за децу узраста од 2-3 године), о којима брине седам васпитача и једна медицинска сестра-васпитач.

5. Радно време

Установа у свим објектима ради у једној смени, и то преподневној, са радним временом:

- ✓ од 5:30 до 16:30 сати на целодневном боравку
- ✓ од 6:30 до 11:30 сати на полудневном боравку у Српском Крстуру, Ђали и Банатском Аранђелову

6. Вртић и његово окружење

Општину Нови Кнежевац чини варошица Нови Кнежевац и мања насељена места у месним заједницама Банатско Аранђелово, Мајдан-Рабе, Српски Крстур и Ђала. Сва места су углавном руралног карактера. Наша општина је мирна средина без великог саобраћаја.

Нови Кнежевац је смештен на самој обали реке Тисе. Посебну чар му даје и парк који је под заштитом државе. Пошто се централна зграда вртића граничи са парком, а у близини је и Тиса, малишани овог објекта уживају у природи. Активности са децом се свакодневно одвијају у природном окружењу. Проблем представља недовољно одржавана околина, много смећа, разбијених флаша, као и бројни пси луталице.

И у осталим огранцима вртића евидентни су проблеми са чувањем и одржавањем дворишта и зграда, па је уништавање дворишних справа веома честа појава.

Националну структуру становништва чине Срби, Мађари, Роми и остали. У установи су заступљена деца свих националности.

7. Кадровски капацитет

Ред.бр.	Профил стручности	Број запослених
1.	Директор	1
2.	Помоћник директора	1*
3.	Стручни сарадник-психолог	1
4.	Стручни сарадник за физичко васпитање	1
5.	Васпитач	36*
6.	Медицинска сестра на превентиви	1
7.	Медицинска сестра-васпитач	1
8.	Кувар	1
9.	Сервирка	2
10.	Спремачица-сервирка	2
11.	Кафе куварица-сервирка-спремачица	1
12.	Економ	1
13.	Финансијско-рачуноводствени радници	3*
14.	Секретар	1
15.	Спремачица	3
16.	Домар	1
17.	Помоћни радник-возач	1
УКУПНО		58

*Један васпитач запослен на неодређено радно време је на функцији помоћника директора. Седам запослених је на трудничком или породичком одсуству.

8. Понуда програма и услуга

Васпитно-образовни рад, базиран на новим Основама програма предшколског програма, изводи се у сваком објекту на српском језику, а у Новом Кнежевцу и Банатском Аранђелову и на мађарском језику. Припремни предшколски програм изводи се у шест васпитних група. Са децом, у свим васпитним групама раде васпитачи са одговарајућом стручном спремом.

9. Нове основе програма „Године узлета“

Циљеви подршке добробити детета у реалном програму - из угла васпитача

Подржавати персоналну добробит детета значи:

- Развијати свест и бригу о свом телу и себи
- Развијати чулну осетљивост и моторичке способности и вештине
- Развијати саморегулацију као унутрашњу контролу, тј. способност одлагања задовољења жеља, прихватања захтева и налажења алтернатива
- Развијати инструменталну и психолошку самосталност
- Развијати идентитет и самоприхватање
- Развијати емоционалну компетентност тј. способност доживљавања и изражавања широког спектра емоција, регулацију и контролу сопствених емоција и разумевање сопствених и туђих емоција

Подржавати делатну добробит детета значи:

- Развијати креативно испољавање и изражавање, као и стваралачко уобличавање личних доживљаја и сазнања
- Развијати све видове комуникације и овладавања различитим функцијама говора
- Развијати рефлексивност и самодирекцију, као основ учења да се учи
- Развијати диспозиције за учење, као што су: истрајност, радозналост, иницијативност, креативност, одговорност и отвореност за сарадњу
- Развијати основне образовне компетенције за целоживотно учење
- Развијати резилијентност - отпорност на стрес и изазове, као и способност конструктивног приступа проблемима и променама
- Утицати на схватање смисла живота кроз разумевање манифестација људског живљења, вредности и лепоте човека и стварања

Подржавати социјалну добробит детета значи:

- Развијати позитиван културни и социјални идентитет, као и понос и задовољство због припадања одређеним заједницама (породична, вршњачка, локална, национална, глобална)
- Развијати социјалну компетентност тј. способности емоционалног везивања и емпатичности, успешне социјалне комуникације и кооперативности
- Развијати моралност тј. усвајање моралних вредности и норми, као и способности моралног расуђивања, правичности и уважавања разлика
- Развијати алтруизам и особине човечности као што су: предусретљивост, емпатија, толерантност, племенитост, солидарност
- Развијати свест о узајамној повезаности људи и природе, као и важности бриге за животну средину
- Развијати проактивни однос према животу и окружењу

Добробит у реалном програму - из угла детета

У реалном програму, вртића и васпитне групе, дете добробит доживљава и она за њега има значење као:

Осећати се

- добро и витално
- остварено, задовољно и срећно
- сигурно, али не презаштићено и пререгулисано
- сигурно да ће се његове потребе, интереси и интересовања уважити и подржати
- припадником заједнице васпитне групе, вртића и шире заједнице
- усклађено с правилима, нормама и захтевима окружења (групе, вртића ...)

Бити

- укључен у заједницу вршњака и вртића

- укључен у разноврсне креативне и сврсисходне активности
- саслушан и уважен
- окружен довољно познатим и истовремено новим изазовима
- прихваћен у својој јединствености
- физички активан, спретан, одважан и грациозан
- пријатељ с неким

Моћу

- упознати свет око себе, проширити своја искуства и знања о својој и другим културама, различитим физичким и природним појавама, као и о различитим продуктима људске културе
- посматрати, питати, истраживати, размењивати, маштати
- истраживати телом и чулима и имати различите естетске доживљаје
- изражавати се на различите начине, кроз различите симболичке системе и користити различите операције иманентне тим системима
- изражавати се креативно и маштовито кроз различите форме, медије и материјале
- испољавати своја интересовања, иницијативу и правити изборе
- спознавати своје снаге и могућности
- испољавати своје способности и бити успешно у учењу
- опслуживати себе
- доприносити и увидети да се тај допринос препознаје и цени

Умети

- правити добар избор, доносити одлуке и преузимати одговорност
- управљати својим емоцијама и разумети емоције других
- одложити своје жеље и прихватити жеље и очекивања других
- успешно комуницирати и сарађивати с другима, преговарати, договарати се и решавати конфликте
- прихватити друге, развијати блиске и реципрочне односе, засноване на уважавању и прихватању разлика
- доприносити својој заједници, бринути се о другима и свом окружењу
- учити и волети учење
- бити отворено и флексибилно и прихватити промене

РЕАЛНИ ПРОГРАМ ВРТИЋА И ВАСПИТНЕ ГРУПЕ

Реални програм полази од теоријско-вредносних постулата Основа програма. Циљ реалног програма је подршка остваривању добробити детета. То се постиже кроз односе у које дете ступа и делање у коме оно учествује као актер. Програм настаје и развија се у реалном контексту васпитно-образовне праксе. Какав ће утицај имати на дете, зависи од квалитета подстицаја физичког окружења и социјалне средине. Кроз односе, које успоставља с одраслима и вршњацима, дете доживљава и сазнаје свет око себе. Односи који подржавају добробит и делање детета су покретачи његовог учења и развоја.

ОДНОСИ

Шта је у односима важно обезбедити да би се подржала добробит детета

- Сигурност - тек кад се осећа сигурно, дете може да трага за изазовима. Сигурност проистиче из поверења и предвидивости.
- Континуитет - односа с блиским одраслим, непротивречност и повезивање нових и претходних искустава.
- Учешће - значи бити активно укључен, као агенс, који учи и утиче на свет око себе. Подразумева право на избор и утицање на ситуацију и догађање у коме учествује. Односи се на све узрасте, јер деца свих узраста имају компетенције партиципације, тј. могу активно да

учествују, једино начин учешћа зависи од узраста, капацитета, искуства и интересовања детета. Од тога како одрасли креира окружење, колико уважи перспективу детета, зависи колико ће дете моћи да артикулише своја очекивања, погледе и компетенције.

Шта је детету потребно омогућити да би оно остварило своју добробит

- Да изрази своје потребе и осећања
- Да може да се ослони на друге и развија поверење, сигурност и припадање
- Да развија позитивну слику о себи
- Да развија конструктивне начине интеракције с другима
- Да развија капацитете за решавање конфликта и тешкоћа у новим ситуацијама
- Да може да доноси одлуке и прави изборе
- Да дели информације и учествује у дијалогу с децом и одраслима
- Да га питају за мишљење и да осети да уважавају њега и његова осећања
- Да види да његове идеје, очекивања и осећања доводе до промена
- Да својим учешћем доприноси ономе што одрасли у окружењу раде и сматрају важним и смисленим

Шта дете учи кроз односе

- Да разуме своја осећања, потребе и поступке
- Како да на сигуран начин истражује своју околину
- Како да комуницира и ступа у интеракције
- Како да буде прихваћено и како да прихвата друге
- Шта се од њега очекује и шта оно мже да очекује
- Како да изрази себе, разуме друге и како да се односи према њима
- О повезаности и зависности од других, о дељењу и прављењу избора
- Како да решава проблеме и преузме одговорност
- Развија метакогнитивне капацитете (резоновање, рефлексивност, планирање, предвиђање)
- Развија осећај за смисао и сврху

Како васпитач гради однос с дететом

- Кроз сопствену укљученост - истинско бављење дететом, учешће у дететовим активностима, усклађивање с дететовим потребама и капацитетима, разумевање дететове перспективе, осетљивост за дететове потребе, подржавање и јачање детета
- Кроз одржавање баланса - у начину на који учествује у активностима и ситуацијама с дететом (пружа сигурност познатог - обезбеђује изазове новог и непредвидивог, уважава дете - поставља захтеве и границе, заштићује дете - подстиче његово осамостаљивање, уважава иницијативу и право на избор детета - усмерава и води)
- Кроз уважавање детета - поштује и разуме дете као јединствено и аутентично биће, узима у обзир његове јаке стране, интересовања, породични миље, увек му је доступан и близак, помаже му да разуме правила.

ДЕЛАЊЕ

У вртићу дете учествује у игру, животно-практичним ситуацијама и ситуацијама планираног учења.

ИГРА

Шта игра значи за дете

- Стваралачку прераду стварности
- Чин замишљања искуства
- Машту у акцији
- Форму истраживања
- Изграђивање себе у заштићеном окружењу могућег
- Начин на који се приступа стварности
- Чин којим се покрећу сви лични потенцијали

Шта дете ради у игри

- Гради идентитет и односе (договара се, усклађује се, преговара, доприноси очувању игровног плана, преиспитује и развија етичке вредности, истражује вишеструке идентитете, види себе као моћно и делотворно, самостално одлучује и прави изборе, доживљава себе као припадника групе и заједнице, испитује и превазилази стереотипе, испробава различите улоге, учи, преиспитује и прихвата правила)
- Истражује, конструише и реконструише значење (прерађује догађаје, ситуације, употребу предмета на креативне начине и истражује шта све они могу бити, посматра и имитира друге у игри, ствара нове речи и користи познате речи на другачији начин, развија нове стратегије решавања проблема)
- Ствара симболе (открива различите начине симболизовања искуства: прерушавање, претварање, цртање, прављење модела, изражавање кроз креативне покрете, говорење, затим симболима повезује реалне радње, предмете и поступке са замишљеним концептом у игри, укључује и комбинује симболе различитих култура)
- Ужива и радује се (ужива у хумору и комуникацији с децом и одраслима, опушта се одмара)

Како васпитач подржава игру детета

У програму говоримо о три типа игре: **ОТВОРЕНОЈ, ПРОШИРЕНОЈ И ВОЂЕНОЈ ИГРИ.**

Отворена игра

У отвореној игри деца самоиницијативно граде игровни план, а васпитач је подржава обезбеђивањем довољно времена за игру, припремом средине, простора и материјала, као и праћењем игре тј. разумевањем њеног контекста, идеја и реакција деце. Осим тога васпитач помаже деци да материјале и продукте слободне игре сачувају и користе у другим активностима.

Проширена игра

У проширеној игри васпитач је равноправни учесник игре. Он подржава игру тиме што улази у неку улогу, својом мимиком, гестовима, покретом, додиром и говором подстиче развој говора (посебно у јаслицама и с децом која још не говоре), обезбеђује реалне предмете и подстиче симболичку игру, заједно с децом израђује реквизите за игру, предлаже алтернативне улоге за децу како би се игра наставила, проналази нове материјале и проширује сценарио игре, помаже при решавању проблема, олакшава деци да се укључе у игру не нарушавајући је и сл.

Вођена игра

У вођеној игри васпитач иницира, учествује и усмерава игру. Он се договара с децом и пази да она не наруше игровни образац (добровољност, имагинативност, изазовност, експерименталност, креативност, динамичност). Васпитач подржава адекватну употребу опреме и средстава, објашњава правила, показује покрете, помаже деци да се групишу и води дијалог с њима о игри.

ЖИВОТНО-ПРАКТИЧНЕ СИТУАЦИЈЕ

Животни контекст вртића чине различите свакодневне животно-практичне ситуације у којима деца учествују. Ту спадају дневне рутине, ритуали и аутентичне ситуације у вртићу и ван њега.

Рутине су: обедовање, одмор, нега и одржавање хигијене, боравак на отвореном и сређивање простора за боравак.

Ритуали су: устаљени обрасци при доласку и одласку, празнични ритуали, ритуали током смене активности, добродошлице новим члановима и сл.

Аутентичне ситуације у вртићу и ван њега су несвакидашњи догађаји у породици и вртићу о којима се прича, деле доживљаји, освешћују осећања, размењују искуства (принова у породици, кућни љубимци, одласци у природу, посте интересантним местима, људима и догађајима).

Шта дете добија у животно-практичним ситуацијама

- **Гради односе** (учествује у одлучивању и доношењу правила, доприноси остваривању заједничких послова и обавеза, обавља активности важне за функционисање групе, развија осећај припадања групи, сигурности и предвидивости)
- **Учи и практикује** (развија самосталност, сигурност и спретност, учи како се нешто ради, учи да брине о себи и окружењу и живи у складу с природом, упознаје друге културе, развија одговорност, разумева смисао свакодневних животних односа и послова)
- **Развија симболичко изражавање** (обележава, дизајнира, користи бројеве, знакове и типове комуникације својствене различитим сферама људске делатности, ИКТ, симболе других култура и сл.)
- **Ужива и радује се** (ужива у хумору и комуникацији с децом и одраслима, опушта се и одмара)

Како васпитач подржава дете у животно-практичним ситуацијама

- Обезбеђује устаљени, али флексибилан ритам дневних рутина
- Успоставља рутине (посебно на раним узрастима) у складу с индивидуалним ритмом детета и усаглашено с породицом
- Договара се с децом и разуме њихове аргументе у стварању правила за аутентичне ситуације
- Подстиче самосталност и одговорност деце у обављању рутина
- Преноси овлашћења на децу у обављању дневних рутина
- Обезбеђује да животне ситуације буду прилика за грађење пријатног социјалног доживљаја
- Планира време и подршку за дружење и размену
- Омогућава деци дељење личних информација о себи и породици
- Подстиче децу да представе искуства у животно-практичним ситуацијама из своје породице и културе из које потичу
- Приближава деци рутине и ритуале других култура
- Помаже деци у припреми добродошлица за нове чланове
- Обезбеђује деци свакодневни боравак на отвореном и бављење активностима у природном окружењу
- Моделује и подстиче употребу симбола за бележење, рачунање и израду подсетника у животно-практичним ситуацијама
- Омогућава деци учешће у животу локалне заједнице, истраживање и разумевање улога и односа у њој и сагледавање себе као дела заједнице
- Омогућава деци да у аутентичним ситуацијама преиспитују предрасуде и решавају конфликте
- Обезбеђује континуитет рутина и ритуала групе и у случају свог одсуства
- Помаже деци у припреми добродошлица за нове чланове
- Обезбеђује деци свакодневни боравак на отвореном и бављење активностима у природном окружењу
- Моделује и подстиче употребу симбола за бележење, рачунање и израду подсетника у животно-практичним ситуацијама
- Омогућава деци учешће у животу локалне заједнице, истраживање и разумевање улога и односа у њој и сагледавање себе као дела заједнице
- Омогућава деци да у аутентичним ситуацијама преиспитују предрасуде и решавају конфликте
- Обезбеђује континуитет рутина и ритуала групе и у случају свог одсуства

ПЛАНИРАНЕ СИТУАЦИЈЕ УЧЕЊА

Планиране ситуације учења су делатне активности у вези с темом или пројектом у којима деца нешто истражују, откривају, сазнају, доживљавају, представљају... Могу да их покрену деца кад желе нешто да открију, истраже или представе. Тада се она удружују у мале групе према фокусу пажње или да заједнички трагају за решењем неког проблема. Кад васпитач

покреће планирану ситуацију учења, као део теме или пројекта који развија, омогућава деци да истраже неки проблем, који је за њих смислен, да провере своје идеје, стекну искуство, сазнају, изанализирају и изразе доживљено. У планираној ситуацији учења васпитач деци пружа шансу да на различите начине учествују у делатној размени с другима и проналазе најразличитија решења.

Шта дете добија учешћем у планираним ситуацијама учења

- **Гради односе** (артикулише идеје, размењује с вршњацима и одраслима, договара се, открива, доприноси заједничком истраживању, прави изборе, одлучује, преузима одговорност)
- **Истражује и коконструира знање** - истражује својства предмета и појава, критеријуме сортирања и груписања, начине коришћења оруђа, апарата, справа, упознаје своје тело и начине кретања, својства живог света, развија различите начине изражавања (говор, покрет, звук, графички симбол, ликовни и драмски израз и сл.)
- **Развија симболичко изражавање** – упознаје различите симболе и начине њиховог коришћења у комуникацији с другима, представља своје доживљаје, замишља и машта, испитује стваралачке процесе и материјале, користи различите медије и технологије за представљање радова и сл.
- **Гради идентитет** – развија свој културни идентитет, прихвата различитости, развија радозналост, упорност и одговорност, доживљава себе као јединствену личност, развија самопоуздање и самопоштовање, припада групи вршњака, разумева и уважава права других
- **Ужива и радује се** – бави се оним што му је занимљиво и смислено и осећа се испуњено, учи вођено радозналошћу и доживљајем зачудности (истовремено упитаност и задивљеност), игра се својим идејама, ужива у испробавању и размени с другима, радује се заједничким остварењима и свом доприносу.

Како васпитач подржава дете у планираним ситуацијама учења

Васпитач у планираним ситуацијама учења не даје деци готова знања, не очекује једнообразна решења и тачне одговоре, него код деце подржава развој стратегија истраживања и разумевања себе и света, као и процесе учења како да уче. Фокусира се на процес учења, а не на продукт.

- Омогућава деци да се баве оним што их занима и што за њих има смисла
- Омогућава деци различите изворе и места за учење
- Подстиче децу да користе говор у тумачењу својих мисли и доживљаја
- Моделује истраживачки модел учења
- За децу је извор информација и инспирације
- Омогућава деци различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне)
- Подстиче на различите и креативне начине изражавања (визуелно, просторно, гласом)
- Приближава деци културно наслеђе непосредне и шире заједнице и човечанства
- Истражује с децом на отвореном да разумеју природу и природне појаве
- Помаже деци да израде средства и опрему за оно чиме се баве
- Омогућава деци различите изборе средстава, материјала, начина ...
- Обезбеђује деци сигурност и охрабрује их да прихвате изазове (у физичким активностима)
- Подстиче децу да развијају и преиспитују своје полазне теорије
- Подстиче децу да повезују оно што раде с претходним искуством и знањем
- Развија заједништво кроз узајамну подршку, прихватање и уважавање
- Развија проактивни однос према свету уважавањем иницијативе и права на избор
- Подржава децу да заједнички предвиђају, замишљају, питају и траже одговоре
- Омогућава деци да смислено користе дигиталну технологију
- Помаже деци да документују своје учење

КОНТЕКСТ РЕАЛНОГ ПРОГРАМА

Реални програм је условљен контекстом предшколске установе и сваког појединог вртића. Контекст предшколске установе чини култура и структура установе, повезаност с локалном заједницом, систем вредности и на њему засноване одређене норме, писана и неписана правила. Организациона структура установе подразумева организацију простора и времена, структуру запослених, начин организације група (број деце у групи, број одраслих према броју деце, начин структурисања група). Култура утиче на начин коришћења структуре, а структура својим подстицајима и ограничењима, обликује културу предшколске установе. У развијању реалног програма потребно је континуирано критички преиспитивати културу и структуру предшколске установе, односно сагледавати како оне утичу на обликовање реалног програма и колико су усаглашене с концепцијом актуелних основа програма.

Физичко окружење

Физичко окружење, које подразумева просторну и временску организацију, директно одређује положај детета у програму. Утиче и на односе, што заједно чини непосредну средину за учење. Простор најдиректније одражава примењену концепцију основа програма. Временска организација битно утиче на децу. Њима је у дневном ритму потребна предвидивост, али и флексибилност. Просторно-временска организација се интегрише у програмску концепцију. Физичко окружење треба да подржава:

- сарадњу и позитивну међузависност
- да уважава иницијативу и посвећеност у активностима
- истраживање, експериментисање и стваралаштво
- различитост
- припадност и персонализованост
- телесни, сензорни и естетски осећај и зачудност

Простор радне собе је структурисан на различите просторне целине, чиме се деци осигуравају предвидивост и сигурност у простору. Не морају све собе да имају исте просторне целине и целине у једној соби не морају да буду сталне. Простор реалног програма није само радна соба, него и двориште вртића и заједнички простори у објекту вртића као што су ходници, атријуми, сале и погодна места у локалној заједници.

Вршњаци

Вршњаци су извор подршке и изазова за дете, па је у вртићу важна интеракција детета с вршњацима и децом других узраста. Кроз односе с другима дете развија капацитете саморегулације, блискост и разумевање различитих перспектива. Кроз односе у заједничким активностима с вршњацима деца уче да деле, сачекају ред, уважају туђе мишљење, контролишу сопствене импулсе и решавају конфликте. Преиспитују свој идентитет, уочавају своје и туђе снаге и слабости, преузимају улоге и одговорности и сл. Истражују своје теорије о свету, уче да комуницирају и преговарају. Развијају пријатељства, осећај припадности, вештине емпатије и моралног расуђивања. Развој вршњачке заједнице васпитач подстиче кроз организацију простора, времена и материјала, промовисањем позитивних интеракција (адекватно реагује у конфликтним ситуацијама, истиче вредности пријатељства, моделује прихватљиво социјално понашање, истиче вредности сарадничке игре...) развијањем групног идентитета (групни ритуали и обележја групе) и неговањем дијалога о свим животним темама.

Заједница – непосредно окружење

Заједницу, као непосредно окружење у коме дете одраста, чине: породица, родбина, комшије, вртић и друге установе, с којима дете долази у контакт, као што су: дом здравља, продавница, парк, игралиште, играоница, библиотека, позориште и сл. Доживљаји и искуства које дете стиче социјалним учешћем у непосредном окружењу, обликују начин његовог одрастања и утичу на својства личног идентитета и усвојених вредности.

Породица

Породица је примарни и најважнији васпитач детета. Она детету пружа базичну сигурност, емотивну блискост и подршку, а породични контекст за дете представља прву средину за рано учење и развој. Предшколски програм вртића употпуњује дечје искуство из породице, подржава породицу и унапређује њене васпитне компетенције. Предшколски програм је из тих разлога заснован на партнерству с породицом.

Партнерство с породицом подразумева да су родитељи:

- добро дошли у вртић
- упознати с концепцијом програма
- на различите начине укључени у живот вртића
- питани шта је за њих и њихово дете важно
- равноправни саговорници васпитачу
- испоштовани кроз уважавање специфичности породице

Стратегије грађења партнерства с породицом

- узајамно поверење и поштовање
- уважавање перспективе друге стране, емпатија и познавање
- отворена комуникација и дијалог
- уважавање доприноса и снага обеју страна
- заједничко доношење одлука
- спремност на договор и прихватање промена

Васпитач

Професија васпитача је врло сложена, слојевита и од пресудног значаја за дете и његову породицу. У суштини бити васпитач значи бити актер у једном врло динамичном процесу, који у специфичном контексту од васпитача захтева да у сваком моменту адекватно процењује, реагује и одговори на све изазове, које пред њега поставља васпитно-образовни рад с децом у групи, партнерство с породицом и сарадња с локалном заједницом.

Васпитач ту своју улогу, у складу с уверењима, знањем и вештинама, као професионалац, реализује кроз четири подручја свога рада:

- 1. ПОДРУЧЈЕ НЕПОСРЕДНОГ РАДА С ДЕЦОМ** – реализује кроз подршку учењу и развоју детета, а усмерено је на остваривање добробити детета, кроз односе и делање
- 2. ПОДРУЧЈЕ РАЗВИЈАЊА ПРОГРАМА** – реализује кроз планирање, заједничко развијање програма, праћење, документовање и вредновање
- 3. ПОДРУЧЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА** – реализује кроз рефлексију праксе, хоризонтално учење, повезивање и стручно усавршавање
- 4. ПОДРУЧЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЈАВНОГ ДЕЛОВАЊА** – реализује кроз заступање, промовисање, допринос и покретање акција.

ПРИНЦИПИ И СТРАТЕГИЈЕ ВАСПИТАЧА У РАЗВИЈАЊУ ПРОГРАМА

У развијању програма усмереног на подршку добробити детета, васпитач се руководи свим до сада изнетим вредностима, принципима и поставкама.

Принципи развијања реалног програма

- Принцип усмерености на односе – васпитач ствара подржавајуће физичко и социјално окружење, обезбеђује сигурност, безбедност, континуитет и учешће и негује уважавање, сарадњу, одговорност и заједништво.

- Принцип животности – васпитач развија заједништво деце и одраслих, стварањем прилика за заједничко учење, кроз смислене активности које проистичу из искуства и аутентичних интересовања.
- Принцип интегрисаности – васпитач ствара прилике за учење, тако што деца нешто чине (делање) и доживљавају (односи) и на тај начин стичу интегрисано искуство, а не уче према унапред датим појединачним активностима, издвојеним садржајима, у одређеним аспектима и областима.
- Принцип аутентичности – васпитач уважава интегритет, различитост и посебност сваког детета и његове породице и руководи се јаким странама и потенцијалима сваког детета. Осим тога посебно подржава децу са сметњама у развоју и децу из осетљивих група. Овај принцип подразумева индивидуализовани приступ сваком детету и његово укључивање у вршњачку заједницу.
- Принцип ангажованости - васпитач подржава учење детета кроз његову сопствену активност, тј. ангажованост, иницијативу и креативно изражавање.
- Принцип партнерства - васпитач уважава перспективу деце и породице и на различите начине укључује породицу и повезује се с локалном заједницом.

Стратегије развијања реалног програма

Уважавајући горе наведене принципе, васпитач у развијању програма користи следеће стратегије: Планирање, Заједничко развијање програма и Праћење, документовање и вредновање.

Планирање

• **Развијање интегрисаног приступа** кроз тематско и пројектно планирање
Деца уче кроз јединство онога што доживљавају, промишљају и раде. У интегрисаном приступу планирање може бити **ТЕМАТСКО** или **ПРОЈЕКТНО**. Идеја за тему или пројекат може да проистекне из свакодневног искуства деце и одраслих, из дечје игре, из онога што децу посебно интересује, из уочених потреба и упитаности деце и васпитача, из различитих догађаја у вртићу и окружењу. Затим следи истраживање извора из области науке, културе и делатности људи. Тема или пројекат је изазов за децу и васпитача и развија се кроз стваралачки процес заједничког откривања, играња и креирања. Васпитач планира само неколико корака унапред, пратећи елементе следећег циклуса: опремање простора средствима и материјалима, начин организовања активности, начин свог учешћа у активности, потребне ресурсе, могуће начине укључивања родитеља и појединаца из локалне заједнице и места у локалној заједници. Тема или пројекат могу да трају од неколико дана до неколико месеци. Смисао истраживања је трагање за аутентичним решењем. Васпитач је усмерен на планирање подршке процесу учења.

ЈАСЛИЦЕ

У јаслицама је тема или пројекат више идеја или оквир, који поставља васпитач, на основу праћења заинтересованости и интеракција деце с различитим материјалима, децом и не прави за дужи временски период, него он „израња“ у процесу заједничког истраживања деце и одраслих и промишљања васпитача одраслима. Васпитач се фокусира на планирање великог избора сензорних материјала, који ће увек бити доступни деци и којима ће их подстицати да истражују у затвореном и отвореном простору. Васпитач у јаслицама планира више могућности за различите активности деце, које се истовремено одвијају и које деца сама бирају. Осим тога, васпитач планира довољно времена за рутине, кроз које помаже деци да се осећају сигурно, да развијају самосталност и блискост с васпитачем и другом децом.

Флексибилно планирање

Васпитач стално ревидира и допуњава план могућностима за нове и различите доживљаје, усклађујући се с децом, тако да се план о томе зашто је нешто важно да се деца тиме баве и како то повезати са животним контекстом и дечјим знањима и искуствима, која већ имају.

• *Документовање планирања*

Васпитач своје планирање документује у Обрасцу за план, који током процеса допуњава. План садржи: Оријентациони назив теме или пројекта, Образложење о томе како је дошло до покретања теме или пројекта, Датум почетка и завршетка теме или пројекта, Наведене изворе сазнања васпитача у вези с темом или пројектом, Потребну опрему и материјале, Идеје за активности с децом, Потребне ресурсе, Учешће породице и других учесника и места у локалној заједници, као изабрана места учења.

Заједничко развијање програма

Васпитач развија програм с децом тако што:

• *Охрабрује иницијативу деце*

Васпитач охрабрује иницијативу деце тако што подстиче делатну размену међу децом, омогућава им да праве изборе, да маштају, замишљају, претпостављају и изражавају се, подстиче их да воде аутентичне и смислене разговоре, да посматрају и слушају друге и дискутују о свом истраживању.

ЈАСЛИЦЕ

Васпитач у јаслицама иницијативу деце подржава развијањем блискости с дететом, кроз физички контакт, присну вербалну и фацијалну експресију и обезбеђивањем флексибилних рутина. Физичку средину организује као предвидиву и сигурну за дете, која истовремено нуди различите могућности за истраживање, кретање и интеракцију с другом децом и одраслима. Васпитач у јаслицама се игра с децом и подстиче њихову радозналост за истраживањем „сада и овде“.

• *Консултује се с децом*

Васпитач уважава перспективу деце. Разговара с њима, пита их за мишљење. При томе с децом користи следеће технике: Фотографију, Мапирање, Туре (путовање), Уметничке (експресивне) активности и сл.

• *Моделује понашање*

Васпитач је деци, својим понашањем, вербалним и невербалним порукама, модел како да успоставе односе с другима, како да кроз игру истражују, како да се радују и уживају у стваралачком чину, преузимају ризик, одговорност и сарађују с другима.

• *Подутире (подржава, охрабрује) дете*

Васпитач охрабрује дете да иде изнад свог достигнутог нивоа знања и вештина и подржава га тиме што му: помаже кад је то потребно, обраћа пажњу на његова интересовања, штити га од претеране стимулације, шаље му поруке да верује у његове могућности, објашњава му и показује како се нешто користи и сл.

• *Проширује учење детета*

Васпитач проширује активности и учење детета кроз комуникацију (употребом различитих начина изражавања), кроз акције (учешћем у игри и активностима).

ЈАСЛИЦЕ

У јаслицама васпитач проширује активности и учење деце кроз заједничку игру с њима, чинећи доступним материјале за истраживање и омогућавањем интеракције с другом децом.

Праћење, документовање и вредновање

Васпитач прати развој детета и развој програма. Документовањем обезбеђује да развијање програма, као и учење и развој детета буду видљиви. Саставни део праћења програма је и вредновање.

Праћење и вредновање кроз документовање

Сврха праћења развоја детета је потпуније разумевање његовог развоја и учења и пружање сталне подршке добробити детета, а не процењивање његових развојних могућности и

постигнућа. Сврха праћења развијања програма је континуирано унапређивање његовог квалитета.

Облици и начин праћења детета

• **Дечји портфолио** – којим се истичу јаке стране детета, дечја перспектива, начин на који је пружана подршка детету

Облици и начин праћења развијања програма

• **Тематски портфолио или Пројектни портфолио** – садржи план развијања теме или пројекта и причу о теми или пројекту. У процесу праћења развијања програма васпитач, с децом, израђује почетне и процесне панове, сегменте процеса документује фотографијама или забелешкама, а могу и да израђују сликовнице, видео клипове, брошуре, постере и инсталације у простору. На крају процеса, користећи сву прикупљену документацију, васпитач пише причу о теми или пројекту.

Учешће деце, породице и других учесника у праћењу програма

Васпитач у сарадњи са свим учесницима програма документује ситуације које они виде као важне, чиме обезбеђује вишеперспективност у развијању програма, што је основ за дијалог.

Вредновање квалитета реалног програма

Стручни сарадници и васпитачи заједно преиспитују квалитет програма, тиме што вреднују његове основне димензије: Средину за учење, Квалитет односа, Заједничко учешће, Подршку диспозицијама за учење, Инклузију, Различитости и демократске вредности, Сарадњу с породицом и локалном заједницом.

Резултати оваквог рада служе за заједничко промишљање и промену праксе.

III Посебни програми

Осим наведеног установа ће, родитељима и деци, омогућити реализацију и додатних програма којима ће се обогатити васпитно-образовни рад:

- Корективна гимнастика
- Неговање народне традиције

Такође, у установи се реализује и прилагођени, програм инклузивног образовања који између осталог подразумева укључивање деце са потешкоћама у развоју у редовне васпитне групе уз додатну подршку и индивидуализацију процеса рада. Инклузивно образовање подразумева прилагодљивост васпитно-образовног система свој деци уз стварање оптималних услова за рад и развој сваког детета. Сваке године се формира Стручни тим за инклузивно образовање који, када се препозна дете којем би овакав вид васпитно-образовног рада погодовао, доноси одлуку о увођењу, као и каснијем евентуалном прекидању ИОП-а. Стручни тим је задужен за континуирано праћење и вредновање свих постојећих индивидуалних образовних планова, као и за доношење одлука о изменама и допунама планова, уколико за то постоји потреба.

Програми стручне подршке породици се организују на нивоу објеката или појединачних, васпитно-образовних група. У реализацији ових програма учествују директор, васпитачи, психолог, а повремено се ангажују и стручњаци (педијатар, педагог школе, стоматолог). Најчешће су програми повезани са семинарима које су васпитачи прошли. Циљ ових програма је јачање родитељских компетенција, едуковање родитеља у развијању

вештина кооперативне комуникације, развијање вештина и знања којима ће подржати оснаживање менталног здравља своје деце и размена искустава, ставова и недоумица које прате родитељство.

Повремени програми се организују у виду излета, као посебног облика васпитно-образовног рада, са циљем да подстакну правилан психофизички развој, отклоне и коригују негативне чиниоце развоја, створе основу за активан, здрав и креативан живот и коришћење слободног времена, формирају позитивне ставове према природи и да деца обогате постојећа и стекну нова знања и искуства.

IV Сарадња са породицом

Предшколска установа неизбежно је упућена на природно и друштвено окружење у коме је лоцирана. С обзиром на то да нове програмске основе делују као отворен систем васпитања, и сама установа је центар локалне заједнице. То имплицира да у њу, поред деце и родитеља, улазе и представници локалне заједнице и локалне средине, те се ефекти и успеси могу постићи и остварити једино тимским и сарадничким радом свих актера.

У васпитној пракси, један од најзанимљивијих и најразвијенијих облика рада предшколског особља јесте сарадња са породицом. Нове основе програма васпитно-образовног рада са предшколском децом истичу партнерство предшколске установе и породице, као и отварање вртића према породици у најширем смислу речи. Партнерство са породицом се гради кроз узајамно поверење и поштовање, емпатију и осетљивост, сталну отворену комуникацију и дијалог, обострано уважавање доприноса и снага, заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене.

1. План сарадње са породицом

Конкретна сарадња са родитељима у нашој средини ће се одвијати кроз следеће облике:

- Пружање информација о развоју детета

Обухвата свакодневно или повремено информисање родитеља о организацији живота и рада деце у вртићу, о развојним карактеристикама и евентуалним потешкоћама код сваког детета понаособ. Пружање информација ће се реализовати кроз: дневне индивидуалне разговоре са васпитачем приликом довођења и одвођења детета, планиране индивидуалне и групне разговоре, родитељске састанке, писмена обавештења, издавање писаног материјала за родитеље са актуелним темама. Једном годишње се реализује индивидуални разговор са родитељима сваког детета,

- Пружање актуелних информација из педагогије, психологије...

У циљу што успешније реализације овог облика сарадње, ангажоваће се стручна служба установе – психолог и медицинска сестра на превентиви, као и стручна лица ван установе. Осмислиће се и организовати презентације и радионице разноврсних тема, проистеклих из интересовања родитеља, али и иницијатива васпитача, стручних и медицинских сарадника.

- Пано за родитеље

Почетни и процесни пано за родитеље садржински ће обухватати актуелности из живота и рада вртића, и информације везане за текући пројекат.

- Савет родитеља

Један од облика сарадње предшколске установе и родитеља јесте Савет родитеља. Савет родитеља има 18 чланова. Савет родитеља предлаже три члана у Управни одбор, предлаже

мере за осигурање квалитета и унапређивања васпитно-образовног рада, разматра услове за рад установе, даје сагласност на програм и организовање излета, као и на документе установе.

- Клуб родитеља

Родитељи се добровољно организују у клуб и постају партнери у имплементацији и спровођењу реалног програма према принципима нових ОП.

- Саветодавни рад стручне службе родитеља или детета

У случају потребе, реализују се индивидуални и саветодавни разговори са родитељима у циљу пружања подршке и развијању родитељских компетенција ради добробити детета.

- Укључивање родитеља у заједничке пројекте.

Уређења околине вртића, заједничких простора и радних соба ће се остварити у партнерству са родитељима.

- Организовање добротворних акција и базара заједно са родитељима

- Укључивање родитеља као суорганизатора, али и као учесника наших свечаности, манифестација, наступа ван установе

V Сарадња са локалном заједницом

Сарадња предшколске установе са институцијама из окружења је изузетно важна, јер позитивно утиче на богатство садржаја васпитно-образовног рада, као и на обезбеђење бољих материјалних услова за рад.

Сарадња се остварује са градском библиотеком, Месним заједницама, дечијим позориштима из околине, Центром за социјални рад и Старачким домом, Православном и Католичком црквом, Домом здравља, Музичком школом, Основном школом „Јован Јовановић Змај“, Средњом школом и Гимназијом, Црвеним крстом, Полицијском станицом, Ватрогасном станицом, Културно уметничким друштвима, невладиним организацијама посебно удружењем „Отворени загрљај“, Општином Нови Кнежевац, са свим предшколским установама из околине, приватним предузећима, итд.

Посебно се трудимо да вртић отворимо ка друштвеној средини, која је често недовољно информисана о животу и раду установе. Отварамо врата вртића породици, представницима локалне самоуправе, представницима институција из окружења са којима тесно сарађујемо, како би и они стекли бољи увид у рад наше установе и на тај начин нам постали партнери.

Заједница је важан фактор у обликовању услова и начина одрастања детета. Заједница представља непосредно окружење: породицу, суседство, родбину, вртић, дом здравља, продавнице, парк, игралиште, двориште, библиотеку, позориште. Дете је заинтересовано за различите врсте доживљаја и искустава која му окружење пружа. На тај начин стиче знања, осећање припадности и заједничког социјалног учешћа, као и вредности и идентитет.

1. Сарадња са основном школом

Сарадња са основном школом константно се реализује током целе радне године, зависно од потреба и актуелне ситуације. Најинтензивнија је на узрасту деце у години пред полазак у школу, те су и ти видови сарадње најбогатији.

Најтешња сарадња између вртића и основне школе остварује се у селима где се вртић налази у склопу школске зграде и где се деца из ове две установе свакодневно виђају и друже.

Често се организују заједничке активности, излети, јавни наступи, присуствовање предшколаца часовима у школи или присуство ђака активностима у вртићу. Ови сусрети деци чине велико задовољство, а полазак у школу представља радост, без страха од непознатог и новог. Поред тога, ступа се у контакт и остварује сарадња са наставницима зарад истраживања и учења током пројаката који се спроводе у групама.

Учитељи присуствују завршним свечаностима деце најстаријих група и родитељским састанцима при крају школске године, при чему родитељи имају прилику да у непосредном разговору са будућим учитељем дознају нешто више о предстојећим дечјим обавезама.

Сарадња учитеља и васпитача одвија се најчешће индивидуално, а у Новом Кнежевцу, због физичке одвојености вртића и школе, организује се састанак васпитача и будућих учитеља са руководством и стручним сарадником. То је прилика да се размене искуства, упознају карактеристике будућих првака и приближе различити начини рада у две институције.

Стручни сарадници основне школе и предшколске установе организују заједничке родитељске састанке у припремним предшколским групама како би родитеље информисали о припреми деце за полазак у школу, о тестирању деце пре поласка у школу и адаптацији на школски систем. Сарадња се остварује и на пољу размене информација, идеја, као и заједничким присуством на едукацијама и семинарима.

2. Сарадња са основном музичком школом

Музичка школа сваке године организује мали концерт за предшколску децу, у сврху упознавања деце са музичким инструментима. После ове прилике нека деца постају мотивисана да се упишу у музичко забавиште, или касније у музичку школу.

3. Сарадња са Центром за пружање услуга социјалне заштите

Сарадња са Центром за социјални рад је, такође, добра. Акцент је стављен на тимски рад приликом пружања помоћи деци и породицама где постоји сумња да дете трпи занемаривање или злостављање, као и социјално угроженим породицама.

4. Сарадња са локалном самоуправом Нови Кнежевац и са месним заједницама у насељеним местима

Наш оснивач је локална самоуправа, из тога следи да смо финансијски повезани. Можемо бити поносни на добар и коректан однос са ЛС, редовно испуњавају своје законом прописане финансијске обавезе, од њих добијамо сагласност за наше веће планове, инвестиције, манифестације. Одобравају и пружају материјалну подршку за такве и сличне сврхе.

Сарадња са месним заједницама је активна у селима. На свечаностима, манифестацијама у организацији МЗ често се позивају наше предшколске групе да наступају. Месне заједнице одржавају околину објеката (кошење траве), а преузимају и мање поправке око објекта. МЗ и материјално подржавају вртиће у датим насељима.

VI Праћење и вредновање остваривања предшколског програма

Континуираним праћењем дечијег развоја и напредовања, прилагођавамо и индивидуализујемо свој даљи рад са децом, модификујући и проширујући садржаје и

разноликост активности и материјала, усмеравајући дечије интересовање и наглашавајући приоритетне циљеве и задатке.

На састанцима Стручних актива, тимова и Стручног већа васпитача, се дискутује, анализирају се и размењују искуства и мишљења васпитача, те планирају будуће активности.

На састанцима Савета родитеља и родитељским састанцима као и у индивидуалним разговорима са родитељима, константно се размењују мишљења са родитељима и сазнају њихове потребе, на основу којих се даље усмерава рад установе.

Организовањем едукација у установи, присуствовањем семинарима, као и међусобним посетама и сарадњом са другим вртићима и разменом искустава са њима, додатно унапређујемо свој рад.

Стручни сарадник-психолог константно прати васпитно-образовни рад у групама, евидентира све интервенције и промене настале након њих. Директор прегледава педагошку документацију и врши педагошко-инструктивни рад. Током године се прате и евидентирају развојне карактеристике деце путем диспозиција за учење, психолог води досијее деце са потешкоћама у развоју, а васпитачи израђују и воде портфолио сваког детета и групе. На основу свега овога, планирају се даље активности како са поједином децом тако и на нивоу васпитне групе.

VII Протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања

Дечији вртић треба да представља место у коме ће се свако дете осећати сигурно и заштићено и где деца и родитељи могу да успоставе однос поверења са особљем вртића.

Циљ овако организованог рада је стварање средине у којој се не толерише ни један вид насиља, злостављања или занемаривања деце, где се овакви проблеми не скривају, већ се о њима отворено говори. Решавање оваквих проблема подразумева укључивање свих особа запослених у вртићу, родитеља, старатеља и представника локалне самоуправе. На овај начин се развија одговорност свих особа укључених, директно или индиректно, у живот деце као и покретање на акцију свих оних који имају сазнања о насиљу.

Превентивне активности установе су саставни део васпитно-образовног рада и тичу се развоја позитивних особина код деце као што су толерантност, прихватање различитости, конструктивни начини решавања сукоба, успостављање топлог и поверљивог односа са децом. Тежи се изградњи квалитетног односа са родитељима и старатељима деце, као и доброј сарадњи са релевантним установама (ЦЗСР и Полиција).

На нивоу установе је оформљен Тим за заштиту деце од злостављања и занемаривања кога чине директор, медицинска сестра на превентиви, стручни сарадник, секретар, представник родитеља и васпитачи. Овај тим ће разматрати и предлагати даље акције у свим случајевима када постоји сумња да дете трпи насиље, и то у ситуацијама злостављања или занемаривања у породици или вртићу. Представници тима ће предлагати даље активности у самом вртићу или успостављати сарадњу са институцијама предвиђеним за решавање ових проблема.

VIII Програм исхране

Исхрана деце организује се у свим објектима наше установе, као доручак и ужина на полудневном боравку, а доручак, ужина и ручак на целодневном боравку, у централном и објекту у Обилићеву, у Новом Кнежевцу.

Како би исхрана деце била што квалитетнија, води се рачуна о следећем:

- користе се свеже намирнице (воће, поврће, млечни производи),
- месо се наручује унапред и доноси свеже сваког дана, без одлагања у замрзивач установе,

- о хранљивим састојцима намирница и њиховој правилној заступљености,
- јеловником ће бити обезбеђени разноврсни оброци, уз употребу што више сезонског воћа и поврћа.

Врши се редовна контрола намирница и хигијене посуђа, радних површина и особља на припреми оброка.

IX Програм превентивно-здравствене заштите

Превентивно-здравствена заштита је истакнути задатак наше предшколске установе. Остварује се путем здравствено-васпитног рада и рада сарадника на пословима неге и превентивне здравствене заштите. Превентивна здравствена заштита има за циљ обезбеђивање оптималних услова за нормалан физички, когнитивни, емоционални и социјални развој деце од једне до седме године, односно до поласка у школу. Програм ће се остварити кроз следеће задатке: формирање здравих навика код деце и здравствено образовање родитеља, дневна контрола здравственог стања детета, периодична контрола раста и развоја детета, контрола хигијенско-епидемиолошких услова, сарадња са Домом здравља, сарадња са Стоматолошком службом, сарадња са Заводом за јавно здравље Кикинда, сарадња са санитарном инспекцијом и вођење медицинске документације и евиденције.

в.д. директор установе
Александра Гајић

Председник Управног одбора
Бранка Илијин